

Lovforslag nr. L 192. Fremsat den 21. april 2009 af Karen Hækkerup (S), René Skau Björnsson (S), Thomas Jensen (S), Bjarne Laustsen (S), Anne-Marie Meldgaard (S) og Flemming Møller Mortensen (S)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om tv-overvågning og lov om behandling af personoplysninger

(Autorisationsordning for installation af og kontrol med tv-overvågnings-anlæg, krav om anmeldelse til Datatilsynet ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning og indførelse af godtgørelse for krænkelse ved tv-overvågning i strid med loven)

§ 1

I lov om tv-overvågning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1190 af 11. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 3 a indsættes:

»§ 3 b. Anlæg, som anvendes til tv-overvågning, må kun installeres af personer, som er autoriseret hertil. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om autorisation af personer, som kan foretage installation af tv-overvågnings-anlæg, og om kontrol med tv-overvågningsanlæg.«

2. I § 5, stk. 1, ændres »og § 3 a, stk. 1,« til: »§ 3 a, stk. 1, og § 3 b, 1. pkt.,«.

3. I § 5, stk. 3, indsættes efter »i medfør af«: »§ 3 b, 2. pkt., og«.

4. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. En arbejdsgiver, som foretager tv-overvågning af en lønmodtager i strid med lovens bestemmelser, skal betale lønmodtageren en godtgørelse. Godtgørelsen fastsættes under hensyntagen til sagens omstændigheder.

§ 5 b. Den, som groft krænker en anden person ved tv-overvågning i strid med lovens bestemmelser, skal betale den krænkede en godtgørelse.

Godtgørelsen fastsættes under hensyntagen til sagens omstændigheder.«

§ 2

I lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 519 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 26 c ophæves.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. juli 2009.

§ 4

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Stk. 3. Lovens § 2 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for rigsmyndighedernes behandling af oplysninger på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger. Lovens § 2 kan ved kongelig anordning endvidere sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 91, forslag til lov om ændring af lov om tv-overvågning og lov om behandling af personoplysninger. (Autorisationsordning for installation af og kontrol med tv-overvågnings-anlæg, krav om anmeldelse til Datatilsynet ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning og indførelse af godtgørelse for krænkelse ved tv-overvågning i strid med loven), folketingsåret 2007-08, 2. samling, jf. Folketingstidende 2007-08, forhandlingerne side 3039 og tillæg A side 3359 og 3363.

Justitsministeren fremsatte den 28. februar 2007 forslag til lov om ændring af lov om forbud mod tv-overvågning m.v. og lov om behandling af personoplysninger. (Udvidelse af adgangen til tv-overvågning og styrkelse af retsbeskyttelsen ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning) (lovforslag nr. L 162).

Lovforslaget byggede på anbefalingerne i en betænkning fra tv-overvågnings-udvalget (betænkning nr. 1483/2006). Lovforslaget havde til formål med henblik på kriminalitetsbekæmpelse at åbne mulighed for, at visse erhvervsdrivende kunne foretage tv-overvågning med optagelse af billeder af egne indgange og facader samt efter omstændighederne af arealer i direkte tilknytning til egne indgange og facader. Lovforslaget havde endvidere til formål ved en ændring af persondataloven at sikre borgerne en styrket retsbeskyttelse ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning.

L 162 blev vedtaget af Folketinget den 1. juni 2007. Der henvises om L 162 til Folketingstidende 2006-07, forhandlingerne side 4871, 7563 og 7872, tillæg A side 5374 og 5420, tillæg B side 1542 og tillæg C side 853.

Socialdemokratiet støttede L 162 og fandt, ligesom det var fremført i betænkningen fra tv-overvågningsudvalget, at afvejningen af hensynet til privatlivets fred og ønsket om at kunne forebygge og opklare mest mulig kriminalitet kunne begrunde, at der skete en vis

udvidelse af adgangen til at foretage tv-overvågning. For Socialdemokratiet var det ikke mindst hensynet til at ville beskytte ansatte mod eksempelvis røverier, som talte for at udvide adgangen til at foretage tv-overvågning. Socialdemokratiet lagde endvidere vægt på, at der med lovforslaget skete en udvidelse af persondataloven, så borgerne blev sikret en styrket retsbeskyttelse ved tv-overvågning.

Socialdemokratiet fremsatte under behandlingen af L 162 nogle ændringsforslag med henblik på en yderligere forbedring af tv-overvågnings-loven. Det drejede sig om et ændringsforslag om, at firmaer, der opsætter tv-overvågning, skal have autorisation hertil, et ændringsforslag om krav om anmeldelse til Datatilsynet af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning og et ændringsforslag om indførelse af godtgørelse for krænkelse af ansatte og grove krænkelse af andre end ansatte ved tv-overvågning i strid med loven. De tre ændringsforslag blev fremsat i Retsudvalgets betænkning af 24. maj 2007 over L 162 (ændringsforslag nr. 2, 3 og 6). Ændringsforslagene blev forkastet, da regeringspartierne og Dansk Folkeparti stemte imod.

Socialdemokratiet ønsker fortsat at stramme lovgivningen op, så sikkerheden omkring overvågning bliver bedre og der gives den bedst mulige beskyttelse af såvel borgere som ansatte, når der foretages tv-overvågning. Nu hvor loven har virket i mere end et år og interessen for at opsætte overvågningsudstyr er stigende, genfremsætter Socialdemokratiet derfor de tre forslag med dette lovforslag.

Socialdemokratiet ønsker en anmeldelsesordning til Datatilsynet for privates og offentlige myndigheders brug af tv-overvågning. Dermed sikres, at Datatilsynet, som skal føre kontrol med udstyret, ved, hvor det opsættes. For at en anmeldelsesordning skal give mening, skal Datatilsynet dels have mulighed for at administrere en sådan, dels kunne anvende anmeldelserne til at udfylde mulighederne for inspektioner. Der henvises i øvrigt om forslaget til § 2 og bemærkningerne hertil.

Socialdemokratiet finder ikke, at den ressource-mæssige styrkelse af Datatilsynet, som skete med vedtagelsen af L 162, folketingsåret 2006-07, var tilstrækkelig til, at tilsynet kunne pålægges at administrere og anvende mulighederne for inspektioner ved en anmeldelsesmodel. Derfor vil Socialdemokratiet fortsat arbejde for at styrke Datatilsynet, så tilsynet får bedre mulighed for eksempelvis at føre tilsyn med overholdelse af persondataloven.

Socialdemokratiet ønsker endvidere, at firmaer, der opsætter tv-overvågning, skal have en autorisation, før de må opsætte udstyret. Der skal være en løbende kontrol med, at installatører følger gældende lovgivning. Der er behov for, at autorisationen kommer til at indeholde krav til sælgeres, montørers, teknikeres og projektansvarliges uddannelse, så installationen udføres teknisk korrekt og lovligt. En autorisation vil kunne gøre op med det faktum, at op mod 70 pct. af materialet på overvågningsbånd ikke er brugbart.

Ved at indføre en anmeldelsesordning sikrer man ikke bare borgere og ansatte, men også at virksomheds-ejere ikke kommer galt af sted og får indkøbt forkert udstyr eller opsat det indkøbte i strid med loven om tv-overvågning. Der henvises i øvrigt om forslaget til § 1, nr. 1-3, og bemærkningerne hertil.

Socialdemokratiet foreslår endelig, at ansatte (og andre) får adgang til en godtgørelse, hvis der foretages tv-overvågning i strid med lovens bestemmelser. Bestemmelsen foreslås indsat med henblik på at forebygge misbrug og for at give den enkelte krænkede oprejsning. Der henvises i øvrigt om dette forslag til § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Anmeldelsesordningen, autorisationsordningen og godtgørelsesbestemmelsen er alle fornuftige værktøjer, som det er meget svært at forstå at nogen kan have noget imod. På trods af at Socialdemokratiet ikke fik flertal for sine ændringsforslag, da L 162 blev vedtaget, genfremsætter Socialdemokratiet forslagene, fordi tiden måske nu er moden til, at også Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti vil være med til at få styr på den nødvendige overvågning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Ad nr. 1

Ændringsforslaget indebærer, at firmaer, der opsætter tv-overvågning, skal have autorisation hertil.

Det kan gennemføres ved, at der fastsættes regler om, at alle virksomheder, der installerer tv-overvågning,

skal være ISO 9001-certificerede i henhold til en allerede eksisterende ordning.

Flere virksomheder sætter udstyr op uden at overholde lovgivningen og de etiske regler for opsætning. Eksempelvis kan nævnes, at

- ansatte i butikker af deres arbejdsgivere er blevet konfronteret med, hvad de har talt med kunder og kolleger om, og derved tilfældigt har erfaret, at der er sket tv-overvågning med lyd i strid med straffelovens § 263, hvorved medarbejderne er blevet krænket,
- nogle firmaer har reklameret på internettet med, at deres udstyr kan optage med lyd; der oplyses ikke om, at det er ulovligt at sætte udstyret op i butikken, og de ansatte informeres ikke, og
- der er firmaer, som har opsat skjult overvågningsudstyr i kundernes prøverum og de ansattes omklædningsrum, hvorved straffelovens § 232 er blevet overtrådt og personerne krænket.

Dette er særdeles uheldigt, idet både kunder og ansatte oplever, at deres privatliv og blufærdighed krænkes.

SikkerhedsBranchen, som er en brancheforening for alle, der arbejder professionelt med sikring og sikkerhed, har gentagne gange gjort opmærksom på, at der er behov for at indføre en autorisationsordning for at højne kvaliteten af udstyr og kravene til installation.

Brancheforeningen, som dækker ca. 85 pct. af omsætningen på markedet, har selv indført en frivillig ISO 9001-certificering, som i korte træk går ud på, at der stilles krav til

- sælgeres, montørers, teknikeres og projektansvarliges uddannelse,
- installationens teknisk korrekte og lovlige udførelse,
- udstyrets kvalitet,
- rådgivning og vejledning af kunden om lovgivning, etik, brug m.v.,
- ledelsessystemer, der sikrer ensartet kvalitet,
- dokumentation,
- service og vedligeholdelse.

Overholdelse af standarderne kontrolleres en gang om året af SikkerhedsBranchens interne auditorer og ved stikprøver foretaget af Dansk Standard. Systemet og samtlige krav evalueres og forbedres hvert halve år.

Det bør sikres, at der er en løbende kontrol med, at installatørerne følger gældende lovgivning. Det bør ske ved at betinge, at samtlige virksomheder, der installerer tv-overvågning, er ISO 9001-certificerede. Det vil være med til at sikre, at kvaliteten af tv-overvågning forbedres, at tv-overvågning foregår på en

etisk og teknisk forsvarlig måde, og at den gældende lovgivning overholdes.

Ad nr. 2

§ 1, nr. 2, er en konsekvensændring af § 1, nr. 1. Forslaget indebærer, at tv-overvågnings-lovens strafbestemmelser kommer til at omfatte overtrædelse af den foreslåede regel om, at anlæg, som anvendes til tv-overvågning, kun må installeres af personer, som er autoriseret hertil.

Ad nr. 3

§ 1, nr. 3, er en konsekvensændring af § 1, nr. 1. Forslaget indebærer, at der kan fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af forskrifter udstedt i medfør af den foreslåede regel om, at justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om autorisation af personer, som kan foretage installationer af tv-overvågnings-anlæg, og om kontrol med tv-overvågnings-anlæg.

Ad nr. 4

Forslaget indebærer, at der indsættes en bestemmelse (§ 5 a) i tv-overvågnings-loven, hvorefter ansatte får adgang til en godtgørelse, hvis en arbejdsgiver foretager tv-overvågning af lønmodtageren i strid med lovens bestemmelser. Bestemmelsen foreslås indsat med henblik på at forebygge misbrug og for at give den enkelte lønmodtager oprejsning ved krænkelser. Krænkelser kan f.eks. være, når en ansat har været uvidende om tv-overvågningen, eller når optagelserne er anvendt til andet formål end det, der har været oplyst over for den overvågede. Det nærmere godtgørelsesniveau bør fastlægges af domstolene på baggrund af de enkelte sagers konkrete omstændigheder.

Praksis viser, at der er en nærliggende og konkret risiko for misbrug af tv-overvågning af ansatte. Der er imidlertid p.t. ikke i noget tilfælde pålagt en overvåger at betale godtgørelse til en krænket lønmodtager. Erstatningsansvarslovens § 26, der er den sædvanlige tortbestemmelse, som gælder for alle borgere, har været påberåbt i flere retsafgørelser, uden at ulovlig overvågning har medført tilkendelse af en tortgodtgørelse. Herudover kan der tilkendes godtgørelse for overtrædelse af overenskomstregler. Bod i sådanne sager tilfalder imidlertid organisationerne og ikke den krænkede.

Forslaget indebærer endvidere, at der indsættes en bestemmelse (§ 5 b) i tv-overvågnings-loven, hvorefter personer, som bliver groft krænket af tv-overvågning i strid med lovens bestemmelser, får ret til en godtgørelse. Ændringsforslaget vedrører andre perso-

ner end lønmodtagere, hvis ret til godtgørelse fremgår af forslaget til § 5 a.

Bestemmelsen foreslås indsat med henblik på at forebygge misbrug og for at give den krænkede oprejsning ved grove krænkelser. Krænkelser kan f.eks. være, når tv-overvågning sker ved bevidst forkert opsætning af tv-overvågnings-udstyret med henblik på at foretage overvågning af konkrete personer i strid med loven.

Det nærmere godtgørelsesniveau bør fastlægges af domstolene på baggrund af de enkelte sagers konkrete omstændigheder.

Til § 2

Med vedtagelsen af L 162, folketingsåret 2006-07, blev der indført en bestemmelse i persondataloven, hvorefter der ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning ikke skal ske anmeldelse til Datatilsynet.

I dag kan overvågningsudstyr således opsættes, uden at Datatilsynet på forhånd ved noget om det. Det er fuldstændig ulogisk, at Datatilsynet, som skal føre tilsyn med tv-overvågning, ikke ved, hvor der sker overvågning.

Det foreslås derfor, at bestemmelsen, som blev indsat i persondataloven med vedtagelsen af L 162, hvorefter der ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning ikke skal ske anmeldelse til Datatilsynet, ophæves.

Da der er tale om systematisk overvågning af personer, finder Socialdemokratiet, at der skal være krav om anmeldelse til Datatilsynet. Hermed sikrer man, at virksomhederne m.v. sætter sig ind i tv-overvågnings-lovens og persondatalovens regler, inden tv-overvågning finder sted.

Virksomhederne får et bedre kendskab til reglerne, og dermed forebygges krænkende overtrædelser. Anmeldelsespligten vil samtidig give overblik over tv-overvågning og give Datatilsynet et konkret værktøj ved behandling af sager herom.

Socialdemokratiet foreslår, at virksomheder, senest 30 dage før de sætter overvågningsudstyr op, skal anmelde det til Datatilsynet. Dette kan praktisk gøres på en elektronisk blanket som den, der bruges, når butikker skal anmelde søndagsåbent. Her vil man så kunne læse om de regler, der gælder, og skulle underskrive en erklæring om, at man har læst reglerne, inden man går i gang med at opsætte udstyr.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2009.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og svarer til den tilsvarende bestemmelse i L 162, folketingsåret 2006-07.

Skriftlig fremsættelse

Karen Hækkerup (S):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tv-overvågning og lov om behandling af personoplysninger. (Autorisationsordning for installation af og kontrol med tv-overvågnings-anlæg, krav om anmeldelse til Datatilsynet ved behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning og indførelse af godtgørelse for krænkelse ved tv-overvågning i strid med loven).

(Lovforslag nr. L 192).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om tv-overvågning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1190 af 11. oktober 2007, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 3 a indsættes:

»§ 3 b. Anlæg, som anvendes til tv-overvågning, må kun installeres af personer, som er autoriseret hertil. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om autorisation af personer, som kan foretage installationer af tv-overvågningsanlæg, og om kontrol med tv-overvågningsanlæg.«

§ 5. Overtrædelse af § 1, § 3, stk. 1, og § 3 a, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. Overtrædelse af pålæg meddelt i medfør af § 4 b straffes med bøde.

Stk. 3. I forskrifter udstedt i medfør af § 4 kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

2. I § 5, stk. 1, ændres »og § 3 a, stk. 1,« til: »§ 3 a, stk. 1, og § 3b, 1. pkt.,«.

3. I § 5, stk. 3, indsættes »efter i medfør af«: »§ 3 b, 2. pkt., og«.

4. Efter § 5 indsættes:

»§ 5 a. En arbejdsgiver, som foretager tv-overvågning af en lønmodtager i strid med lovens bestemmelser, skal betale lønmodtageren en godtgørelse. Godtgørelsen fastsættes under hensyn tagen til sagens omstændigheder.«

»§ 5 b. Den, som groft krænker en anden person ved tv-overvågning i strid med lovens bestemmelser, skal betale den krænkede en godtgørelse. Godtgørelsen fastsættes under hensyn tagen til sagens omstændigheder.«

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 2**

I lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 519 af 6. juni 2007, foretages følgende ændring:

1. § 26 c ophæves.

...

§ 26 c. Behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning er undtaget fra §§ 43, 48 og 52 om anmeldelse til Datatilsynet eller Domstolsstyrelsen.

Stk. 2. Uanset at behandling af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning er undtaget fra § 48, skal Datatilsynets tilladelse til overførsel af sådanne oplysninger til tredjelande i medfør af § 27, stk. 1 og stk. 3, nr. 2-4, altid indhentes, hvis oplysningerne er omfattet af § 50, stk. 1.